

Verslag Klimaatcafé 6 maart 2022: Burgerberaad in Wageningen?

Zijn burgerberaden een goed idee voor Wageningen om vooruitgang te boeken met breed draagvlak op lastige onderwerpen als het klimaat? Dat bespraken we in het klimaatcafé van 6 maart met als sprekers Joke ter Stege en Remco van der Stoep van [G1000](#). Wethouder Peter de Haan was ook aanwezig.

Wat is een burgerberaad?

Een burgerberaad is een vorm van 'deliberatieve' (overleg) democratie. We zijn gewend aan het democratisch model van verkiezingen: de gedelegeerde representatieve democratie. Als onze vertegenwoordigers niet doen wat we willen kunnen we de volgende keer anderen kiezen. Een mooie aanvulling hierop is burgers meer bij de politiek te betrekken door een burgerberaad. Dat betekent dat een groep gelote inwoners politici helpen om tot beslissingen te komen. Meestal bestaat zo'n groep uit 100-150 deelnemers, maar het kan ook minder, die representatief is voor de bevolking. De deelnemers buigen zich over een ingewikkeld probleem, bijvoorbeeld het klimaat of de invoering van smart city. Zij laten zich informeren door deskundigen en belanghebbenden en beraden zich samen over mogelijke oplossingen. Het initiatief voor een burgerberaad kan komen van burgers of van de politiek zelf - bijvoorbeeld het parlement of de gemeenteraad. Wie het initiatief ook neemt, het is altijd van belang dat de politiek vooraf duidelijk maakt wat zij met de uitkomst zal doen. Om beïnvloeding door lobbygroepen of de politiek zelf te voorkomen, is de uitvoering van het burgerberaad in handen een onafhankelijke, non-profit partij. Het burgerberaad geeft aanbevelingen maar het mandaat blijft bij de representatieve democratie liggen.

Joke ter Stege, ex-student aan de WUR en nu werkzaam bij G1000, heeft zich vanuit Extinction Rebellion ingezet om ook in Wageningen een burgerberaad te organiseren. De gemeente Wageningen heeft nieuwe vormen van democratie hoog in het vaandel staan en meer kennis over burgerberaden was welkom. Met een groepje mensen heeft zij hiertoe verschillende voorstellen gedaan voor onderwerpen voor een burgerberaad: over het armoedebeleid, over de toekomst in de context van corona en over een budget om in te zetten om Wageningen aantrekkelijker te maken. Voor deze onderwerpen kreeg de groep van het presidium van partijvoorzitters om verschillende redenen geen akkoord. Joke wijdt dit eraan dat zij als groep te weinig ervaring hadden om de gemeente te overtuigen van de meerwaarde van een burgerberaad voor de onderwerpen die hun groep had voorgedragen. Ook wijst zij op een gebrek aan kennis bij de gemeente.

Remco van der Stoep van G1000 is de afgelopen acht jaar betrokken geweest bij burgerberaden op lokaal, regionaal en zelfs op mondiaal niveau. Sommigen waren volledig online. Zijn ervaringen zijn heel positief.

Vanuit belangen is het vaak moeilijk om overeenstemming te vinden. Burgers in een burgerberaad hebben geen achterban en hoeven dus niemand behalve zichzelf te vertegenwoordigen waardoor zij loopgraven kunnen verlaten.

Een burgerberaad zorgt voor draagvlak. Goed voorbeeld is de abortuswetgeving in Ierland (99 deelnemers). Hierbij werd voorafgaand aan een referendum een landelijk burgerberaad gehouden. De uitkomst (brede consensus over versoepeling van de abortuswetgeving) was vooraf ondenkbaar. De praktijk laat zien dat burgers die meedoen aan zo'n beraad binnen twee, drie bijeenkomsten ervaren dat ze deelnemen aan een collectief dat verantwoordelijkheid neemt. De deelnemers gaan zich steeds meer open stellen en kunnen zelfs met radicale verander voorstellen komen. Zo ook bij het burgerberaad dat Macron in Frankrijk over het klimaat heeft laten houden. Omdat veel voorstellen Macron te ver gingen en voor een belangrijk deel niet zijn overgenomen, noemt men dit burgerberaad wel eens mislukt. Remco is het daar niet mee eens. De 150 burgers die deelnamen aan dit burgerberaad zijn op eigen kracht doorgegaan en voeren nog steeds druk uit op de regering om hun voorstellen wèl te aanvaarden.

De gelote burgers moeten echt goed geïnformeerd worden, en de informatie moet uitgebalanceerd zijn. Hiervoor is begeleiding en toezicht nodig door een onafhankelijke partij. Ook moet de informatie goed toegankelijk zijn, ook voor mensen die minder geletterd zijn. Voor de COP in Glasgow is een burgerberaad gehouden met 100 wereldburgers uit de hele wereld. 30% van de deelnemers kon niet goed lezen of schrijven. De informatie is 'vertaald' naar ingesproken info, filmpjes etc. Ook de omstandigheden voor deelname moeten bevorderlijk zijn. Bij drukke mensen kun je manieren zoeken om ze te faciliteren, zoals kinderopvang tegen betaling om ze te laten participeren etc.

Peter de Haan, wethouder van de gemeente Wageningen vindt de burgerberaden interessant, maar ziet ook dat het veel vraagt aan organisatie. Indertijd was het college voorstander van een burgerberaad over het armoedebeleid, maar de raad was tegen. Het bleek lastig voor de gemeenteraad om een inwonersakkoord te accepteren, met als argument dat een onderwerp voor andere burgers weer anders kan liggen. Een burgerberaad heeft duidelijke kaders nodig: welk onderwerp, welk budget. Hoe zit het met de representativiteit van de deelnemers. Krijg je niet uitsluitend de betrokken burger? Welk voordeel heeft een burgerberaad boven een referendum?

In antwoord hierop benadrukt Remco nogmaals het belang van de representativiteit van de deelnemers en om hierover ook goed naar de samenleving te communiceren. Als je een gewone loting doet en 4000 mensen een brief stuurt, dan reageren veel mensen niet. Het is een uitdaging om groepen die ondervertegenwoordigd zijn erbij te betrekken. Op lokaal niveau kan dat lastig zijn, maar de ervaring leert dat het wel te doen is.

Referenda zijn heel anders dan burgerberaden. Het gaat juist om de dialoog! Referenda vergroten vaak polarisatie, burgerberaden hebben juist een tegenovergesteld effect. Het collectief van een burgerberaad maakt een ontwikkeling door, een referendum zonder dialoog is alleen een soort (vaak polariserende) peiling. Eerst een dialoog (burgerberaad) en dan stemmen (referendum) is een goede mogelijkheid (zoals voor de abortuswetgeving in Ierland).

[Platform Duurzaam Wageningen](#)
[Klimaatcoalitie Wageningen](#)

Meer lezen:

[Veel gestelde vragen over burgerraden voor het klimaat](#)

[Artikel Correspondent over burgerberaden](#)

[Geef Nederland een burgerraad voor het klimaat \(artikel Trouw\)](#)

[Voorbeelden van burgerberaden \(Extinction Rebellion\)](#)

[Meer weten over hoe een burgerberaad werkt? \(Bureau Burgerberaad\)](#)